

Sygn. akt IV U 1179/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 19 kwietnia 2016r.

Sąd Okręgowy w Siedlcach IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący	SSO Elżbieta Wojtczuk
Protokolant	st. sekr. sąd. Anna Wąsak

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 6 kwietnia 2016r. w S.

odwołania M. K.

od decyzji Prezesa Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego

z dnia 6 sierpnia 2015 r. Nr (...), (...)

w sprawie M. K.

przeciwko Prezesowi Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego

o ustalenie braku obowiązku zwrotu nienależnie pobranej emerytury rolniczej

zmienia zaskarżoną decyzję i ustala, że ubezpieczona M. K. nie jest zobowiązana do zwrotu kwoty 19 837,22 zł (dziewiętnaście tysięcy osiemset trzydzieści siedem złotych dwadzieścia dwa grosze) z tytułu emerytury rolniczej pobranej za okres od 01.07.2012 r. do 30.06.2015 r.

Sygn. akt: IV U 1179/15

UZASADNIENIE

Decyzją z 6 sierpnia 2015 r. Prezes Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego, działając na podstawie art.19 ust. 2, art. 20 ust. 1 i 3, art. 25 ust. 1 ustawy z 20 grudnia 1990r. o ubezpieczeniu społecznym rolników ustalił nadpłatę w wypłacaniu emerytury rolniczej M. K. za okres od dnia 01.12.2011 r. do 30.06.2015 r. w kwocie 25 362,67 zł w związku z zatajeniem faktu, że w okresie pracy w gospodarstwie rolnym rodziców i teściów ubezpieczona podlegała innemu ubezpieczeniu społecznemu, a ponadto na podstawie art.52 ust.2 w/w ustawy i art.138 ustawy z 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych zobowiązał ubezpieczoną do zwrotu kwoty 19 837,22 zł nienależnie pobranej emerytury za okres od 01.07.2012 r. do 30.06.2015 r. (decyzja z 06 sierpnia 2015r. k.155 akt emerytalnych).

Odwołanie od w/w decyzji złożyła M. K. wnosząc o jej zmianę i ustalenie, że nie ma obowiązku zwrotu pobranej emerytury. Ubezpieczona wskazała, że emerytura rolnicza została jej przyznana na podstawie prawomocnego wyroku Sądu Okręgowego w Siedlcach z dnia 17 lipca 2012 r. w sprawie IV U 42/12. Spełniała wszystkie warunki do przyznania jej prawa do emerytury rolniczej w obniżonym wieku, gdyż spełniła przesłankę 30 lat podlegania ubezpieczeniu

społecznemu rolników, jak również po wyłączeniu z ubezpieczenia została spełniona przesłanka 25 lat podlegania ubezpieczeniu (odwołanie k.1-2 akt sprawy).

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie powołując się na przepisy prawa i argumentację zawartą w uzasadnieniu zaskarżonej decyzji (odpowiedź organu rentowego na odwołanie k.10-11 akt sprawy).

Sąd ustalił, co następuje:

W dniu 5 grudnia 2011 r. wpłynął do organu rentowego wniosek M. K. urodzonej (...) o emeryturę rolniczą. Do wniosku załączony został kwestionariusz dotyczący okresów podlegania ubezpieczeniu społecznemu rolników, w którym ubezpieczona wskazała, że w okresie od 02.05.1970 r. (data ukończenia 16. roku życia) do 01.05.1976 r. pracował w gospodarstwie rolnym rodziców, a w okresie od 01.05.1976 r. do 31.12.1982 r. pracowała w gospodarstwie rolnym teściów, następnie od 01.01.1983 r. do 26.01.2004 r. pracowała w gospodarstwie rolnym teściów jako domownik, a od 26.01.2004 r. do 21.10.2011 r. pracowała we własnym gospodarstwie rolnym. M. K. w niniejszym kwestionariuszu wskazała również, iż w okresie od 15.09.1997 r. do 31.03.1998 r. w Instytucie (...) w W., a w okresie od 16.03.1998 r. do 03.08.2007 r. w (...) Sp. z o.o. w W. (wniosek o emeryturę i kwestionariusz okresów podlegania ubezpieczeniu społecznemu rolników k.1-2 akt emerytalnych, świadectwa pracy k. 19-20 akt emerytalnych). Organ rentowy decyzją z dnia 16 grudnia 2011 r. odmówił ubezpieczonej M. K. prawa do emerytury rolniczej wskazując, że nie udowodniła wymaganego 30 –letniego podlegania ubezpieczeniu emerytalno-rentowemu, a jedynie 26 lat, 4 miesiące i 29 dni (decyzja z dnia 16.12.2011 r. k. 40 akt emerytalnych). Organ rentowy nie zaliczył ubezpieczonej do stażu ubezpieczeniowego okresu pracy od 01.01.1979 r. do 31.12.1982 r. w gospodarstwie rolnym teściów. M. K. wniosła odwołanie od powyższej decyzji organu rentowego do Sądu Okręgowego w Siedlcach, IV Wydziału Pracy i Ubezpieczeń Społecznych, które zostało zarejestrowane pod sygn. IV U 42/12. Ubezpieczona wносиła o zaliczenie do stażu ubezpieczeniowego całego okresu pracy w gospodarstwie rolnym teściów (odwołanie k. 1-2 akt IV U 42/12). Wyrokiem z dnia 17 lipca 2012 r. Sąd Okręgowy w Siedlcach w sprawie IV U 42/12 zmienił zaskarżoną decyzję i ustalił M. K. prawo do emerytury rolniczej od dnia 1 grudnia 2011 r. (wyrok k. 23 akt IV U 42/12). Od powyższego wyroku organ rentowy wniósł apelację i wyrokiem z dnia 22 listopada 2012 r. Sąd Apelacyjny w Lublinie w sprawie III AUa 880/12 oddalił apelację organu rentowego (wyrok Sądu Apelacyjnego w Lublinie k. 59 akt IV U 42/12).

Decyzją z dnia 13 grudnia 2012 r. organ rentowy wykonując prawomocny wyrok Sądu Okręgowego w Siedlcach z dnia 17 lipca 2012 r. przyzna ubezpieczonej M. K. prawo do emerytury rolniczej od 01.12.2011 r. na stałe (decyzja z dnia 13.12.2012 r. k. 86-87 akt emerytalnych).

Dnia 17.10.2014 r. ubezpieczona zwróciła się do organu rentowego o wydanie oryginałów świadectw pracy załączonych do wniosku wskazując, iż będzie ubiegała się o emeryturę w ZUS-ie (k.94 akt emerytalnych).

Dnia 19 stycznia 2015 r. do Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego wpłynęło pismo z (...) Oddział w S. z informacją, że M. K. na podstawie art. 24 ust. 1a ustawy o emeryturach i rentach z FUS nabyła prawo do emerytury i wskazano, że do ustalenia wysokości świadczenia zaliczono następujące okresy ubezpieczenia społecznego z ZUS: od 24.10.1972 r. do 19.09.1975 r., od 03.11.1980 r. do 25.04.1981 r., od 15.09.1997 r. do 31.03.1998 r., od 01.04.1998 r. do 03.08.2007 r., od 04.08.2007 r. do 03.03.2008 r., od 14.03.2008 r. do 13.09.2008 r., od 13.10.2008 r. do 31.12.2008 r., od 01.06.2010 r. do 31.12.2010 r., od 03.01.2011 r. do 28.05.2013 r. (pismo k. 98 akt emerytalnych).

Pismem z dnia 27 stycznia 2015 r. KRUS zwrócił się do (...) Oddział w S. o nadesłanie kopii świadectw pracy dotyczących zatrudnienia M. K. (k.102 akt emerytalnych), które wpłynęły do KRUS dnia 24 marca 2015 r. (k.104-122, 126).

W oparciu o pozyskane informacje organ rentowy zweryfikował okresy pracy ubezpieczonego w gospodarstwie rolnym i decyzją z dnia 14 lipca 2015 r. wznowił postępowanie zakończone decyzją z dnia 13.12.2012 r. (postanowienie k. 148 akt emerytalnych) a następnie postanowieniem z dnia 30 lipca 2015 r. uchylił decyzję z dnia 13.12.2012 r. i odmówił ubezpieczonej M. K. prawa do emerytury rolniczej wskazując, że do ustalenia prawa do emerytury rolniczej mogą być zaliczone jedynie okresy podlegania ubezpieczonego ubezpieczeniu społecznemu rolników: od 02.05.1970 r. do

23.10.1972 r., od 20.09.1975 r. do 04.01.1976 r. (praca w gospodarstwie rodziców), od 05.01.1976 r. do 02.11.1980 r., od 26.04.1981 r. do 31.12.1982 r. (prac w gospodarstwie teściów), od 01.01.1983 r. do 30.09.1997 r., od 01.10.2008 r. do 31.05.2010 r. (podleganie ubezpieczeniu społecznemu rolników) a zatem przez 25 lat, 8 miesięcy i 10 dni. W związku z tym, że ubezpieczona nie udowodniła 30 lat podlegania ubezpieczeniu społecznemu rolników odmówiono jej prawa do emerytury rolniczej (postanowienie k. 152 akt emerytalnych). W konsekwencji powyższego organ rentowy decyzją z 6 sierpnia 2015 r. działając na podstawie art.19 ust. 2, art. 20 ust. 1 i 3, art. 25 ust. 1 ustawy z 20 grudnia 1990r. o ubezpieczeniu społecznym rolników ustalił nadpłatę w wypłacaniu emerytury rolniczej M. K. za okres od dnia 01.12.2011 r. do 30.06.2015 r. w kwocie 25 362,67 zł w związku z zatajeniem faktu, że w okresie pracy w gospodarstwie rolnym rodziców i teściów ubezpieczona podlegała innemu ubezpieczeniu społecznemu, a ponadto na podstawie art.52 ust.2 w/w ustawy i art.138 ustawy z 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych zobowiązał ubezpieczoną do zwrotu kwoty 19 837,22 zł nienależnie pobranej emerytury za okres od 01.07.2012 r. do 30.06.2015 r. (decyzja z 06 sierpnia 2015r. k.155 akt emerytalnych).

Sąd zważył, co następuje:

Odwołanie M. K. okazało się uzasadnione.

Odnosząc się w pierwszej kolejności do kwestii stanowiącej podstawę zwrotu nienależnie pobranej emerytury rolniczej w postaci postanowienia Prezesa Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego z dnia 30 lipca 2015 r. uchylającego decyzję z dnia 13.12.2012 r. i odmawiającego ubezpieczonej prawa do emerytury na podstawie art. 19 ust. 2 i art. 20 ust. 1 i 3 ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników należy wskazać, iż zostało ono wydane z naruszenie przepisów prawa, gdyż prawo do emerytury rolniczej zostało przyznane ubezpieczonej na podstawie prawomocnego wyroku Sądu Okręgowego w Siedlcach z dnia 17 lipca 2012 r., a decyzją z dnia 13 grudnia 2012 r. była decyzją wykonującą prawomocny wyrok sądu. W takiej sytuacji organ rentowy mając podstawy do wznowienia postępowania powinien złożyć skargę o wznowienie postępowania zakończonego prawomocnym wyrokiem w sprawie IV U 42/12 Sądu Okręgowego w Siedlcach w trybie art. 399 § 1 kpc, a nie wznowiać postępowanie w trybie administracyjnym.

Przechodząc do kwestii zwrotu przez ubezpieczoną kwoty 19 837,22 zł złotych pobranej tytułem emerytury rolniczej w okresie od 1 lipca 2012 r. do 30 czerwca 2015 r. wskazać należy, że choć ubezpieczona jak wskazał organ rentowy w postanowieniu z dnia 30 lipca 2015 r. wskazanym powyżej nie spełniała przesłanek do nabycia emerytury rolniczej w wieku 55 lat, to oprócz tego, że wznowienie postępowania nastąpiło w niewłaściwym trybie i jest nieskuteczne to również brak jest podstaw do stwierdzenia, że ubezpieczona pobrała to świadczenie nienależnie w rozumieniu przepisów ustawy. Zgodnie z art.52 ust.2 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników zasady zwrotu nienależnie pobranych świadczeń określają przepisy emerytalne. Przez przepisy emerytalne, do których odsyłają uregulowania ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników, należy rozumieć przepisy ustawy z 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

I tak, w myśl art.138 ust.1 i 2 ustawy z 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych osoba, która nienależnie pobrała świadczenia, jest obowiązana do ich zwrotu, przy czym za nienależnie pobrane świadczenia rozumie się:

- 1) świadczenia wypłacone mimo zaistnienia okoliczności powodujących ustanie lub zawieszenie prawa do świadczeń albo wstrzymanie wypłaty świadczeń w całości lub w części, jeżeli osoba pobierająca świadczenia była pouczona o braku prawa do ich pobierania,
- 2) świadczenia przyznane lub wypłacone na podstawie fałszywych zeznań lub dokumentów albo w innych przypadkach świadomego wprowadzenia w błąd przez osobę pobierającą świadczenia.

W okolicznościach sprawy nie można mówić o zaistnieniu sytuacji, o której mowa w przytoczonym wyżej pkt 1. Analizując dokonane ustalenia nie można również uznać, aby emerytura została ubezpieczonemu przyznana na skutek złożenia fałszywych dokumentów albo na skutek świadomego wprowadzenia w błąd. Organ rentowy wydając

zaskarżoną decyzję wskazał, że ubezpieczona zataiła fakt, że w okresach pracy w gospodarstwie rolnym rodziców i teściów podlegała innemu ubezpieczeniu społecznemu (decyzja z 06.08.2015 r. k.155 akt emerytalnych KRUS). Z kwestionariusza dotyczącego podlegania ubezpieczeniu społecznemu rolników załączonego przez ubezpieczoną do wniosku o emeryturę wynika, że ubezpieczona nie wykazała w tym kwestionariuszu okresów pracy w Hucie (...) S.A. od 24.10.1972 r. do 10.09.1995 r., (...) od 03.11.1980 r. do 25.04.1981 r., w P. L. C. w W. od 04.08.2007 r. do 04.03.2008 r., w (...) Sp. z o.o. od 01.06.2010 r. do 28.05.2013 r. (kwestionariusz k.2 akt emerytalnych KRUS). Przeprowadzone w sprawie dowody nie dają jednak podstaw do uznania, że ubezpieczony uczynił to świadomie, tj. z intencją wprowadzenia organu rentowego w błąd w celu uzyskania prawa do emerytury rolniczej. Z zeznań ubezpieczonej, które należy uznać za szczerze i spontaniczne wynika, że ubezpieczona nieświadomie nie wskazała wszystkich okresów zatrudnienia poza rolnictwem. Ubezpieczona wskazała, iż uważała, że pracowała w gospodarstwie rolnym rodziców i teściów co zostało następnie wykazane przez nią i wskazała te okresy jako podlegające zaliczeniu do stażu ubezpieczeniowego. Ponadto ubezpieczona przez cały okres od 01.10.2008 r. opłacała składki na KRUS i wskazała, że pracownik organu rentowego poinformował ubezpieczoną, że tak będzie dobrze. Nikt też z pracowników KRUS, w tym pracownik odbierający od niej dokumenty nie widział potrzeby weryfikacji danych wskazanych w tym kwestionariuszu. Należy przy tym zauważyć, że druk kwestionariusza wypełnionego przez ubezpieczoną zawiera na wstępie pouczenie o odpowiedzialności karnej za złożenie nieprawdziwych zeznań co do posiadanych okresów pracy w gospodarstwie rolnym po ukończeniu 16. roku życia oraz prowadzenia gospodarstwa rolnego i innych okresów podlegających zaliczeniu do okresu ubezpieczenia społecznego rolników. Pouczenie to odnosi się zatem do okresów pracy w gospodarstwie rolnym po ukończeniu 16. roku życia, prowadzenia gospodarstwa rolnego oraz innych okresów podlegających zaliczeniu do okresu ubezpieczenia społecznego rolników. Ubezpieczona nie wykazała w kwestionariuszu wszystkich okresów pracy zawodowej, choć zgodnie z wyliczeniem zawartym w nagłówku tabeli powinna to uczynić. Brak jednak podstaw do uznania, że uczyniła to celowo – z zamiarem zatajenia – bo do takiego stwierdzenia konieczne byłoby wykazanie, że ubezpieczona miała świadomość, iż okresy pracy w gospodarstwie rolnym, które zbiegają się z okresami pracy zawodowej nie mogą być zaliczone do emerytury rolniczej. Trzeba zauważyć, że wniosek o emeryturę rolniczą i kwestionariusz jako jego załącznik, nie zawierają żadnego pouczenia co do okresów pracy w gospodarstwie rolnym po ukończeniu 16. roku życia podlegających zaliczeniu do emerytury rolniczej, a jak wynika z wyroku Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z 16 lipca 2014r. w sprawie III AUa 1941/13 (Lex nr 1493859) nie ma przeszkód, aby w przypadku wykazania podlegania w tym samym okresie ubezpieczeniu rolniczemu także ubezpieczeniu pracowniczem, zaliczyć okres ubezpieczenia rolniczego do emerytury rolniczej. Orzeczenie to dotyczy okresu podlegania równolegle ubezpieczeniu społecznemu z tytułu zatrudnienia i ubezpieczeniu rolniczemu (w okresie, gdy możliwe było podwójne ubezpieczenie), ale w ocenie Sądu Okręgowego, analogicznie możliwa jest sytuacja, w której osoba podlegając ubezpieczeniu społecznemu z tytułu zatrudnienia pracuje równocześnie stale w gospodarstwie rolnym (przed 1 stycznia 1983r.) i wnosi o zaliczenie okresu tej pracy do emerytury rolniczej. Podobnie skoro ubezpieczona opłacała składki na ubezpieczenia emerytalno-rentowe rolników od 01.10.2008 r. do 30.09.2011 r., czego organ rentowy nie kwestionował i uznał ten okres jako okres udowodniony (k. 39 akt emerytalnych) to ubezpieczona również mogła być przekonana, że okres opłacana przez nią składek na ubezpieczenie społeczne rolników został przez nią wskazany prawidłowo w kwestionariuszu.

Mimo zatem, iż ubezpieczona popełniła błąd nie wpisując w kwestionariuszu wszystkich okresów zatrudnienia poza rolnictwem, to jednak nie można jej przypisać świadomego wprowadzenia w błąd organu rentowego.

Wskazać należy, iż również w decyzji z dnia 13 grudnia 2012 r. wykonującej prawomocny wyrok Sądu Okręgowego w Siedlcach z dnia 17.07.2012 r. brak jest stosowanego pouczenia kiedy świadczenie pobierane jest nienależnie.

W tych okolicznościach Sąd uznał, iż brak było podstaw do obciążania ubezpieczonej obowiązkiem zwrotu emerytury rolniczej pobranej w okresie od 01.07.2012 r. do 30.06.2015 r.

Mając na uwadze całokształt powyższych okoliczności Sąd na podstawie art.477¹⁴§ 2 kpc orzekł jak w sentencji wyroku.